

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀ. 8,000/- ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

8. S. G:

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਪੀਐਸ ਪੱਟਰ, ਜੇ.

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ।,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1969 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 854

&

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 1974 ਦਾ 2205 ਨੰ.

8 ਮਈ 1974 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII, 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ I ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ)— ਧਾਰਾ 48 ਅਤੇ 64— *iPunjab Resumption of Jagirs Act (XXXIX of 1967)*- ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 5 — ਧਾਰਾ 48 ਅਤੇ 64, ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ. ਫੋਟੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ- ਕਿੱਥੇ- ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ- ਸਰਕਾਰ- ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਤੇ 64 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1968 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇਹਨਾਂ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ, 1957 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਗੀਰ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 1 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਜਾਂ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1957 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਗੀਰ ਐਕਟ ਨੰ. 39। (ਪੈਰਾ 10)।

1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਸੀਸ-ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ / ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 19, 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਉਸਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ 1967 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1 1968 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 51,051 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸਾਉਣੀ 1967 ਤੋਂ ਸਾਉਣੀ 1968 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਛਿਮਾਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁ. 51,051 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ, ਛਿਮਾਹੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ।

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 1974 ਦਾ ਨੰਬਰ 2205 :

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਧਿਆਇ 4(F) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਏ ਕੇ ਸੇਨ, ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ ਅਤੇ ਐਮ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਕੀਲ ਪੀਐਸ ਜੈਨ ਅਤੇ ਵੀਐਮ ਜੈਨ।

ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੱਟਰ, ਜੇ.-ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: -

- (1) 1969 ਦਾ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 854 ... ਸ. ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ... ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।
- (2) 1972 ਦਾ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 3123 ... ਸ. ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ 1967 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1967 (1967) ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1968) ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਜ਼ਰੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਸਾਉਣੀ 1967 ਤੋਂ ਸਾਉਣੀ 1968 ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

1969 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 854 ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ. ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਮਨੌਲੀ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ ਦੇ 24 ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਰੂਪੜ ਦੇ 54 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 'ਸਿੰਘਪੁਰੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਿੰਘਪੁਰੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੌਲੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੀਰ ਦੀ ਰਕਮ 10,000 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਸੀ। 51,051/-, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। 43,353/6/6 ਦੀ ਬਜਾਏ ਰੁਪਏ 51,051/-।

(3) CINilCivilit Writ No.J 3123ISof5, 1972 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਮਰਜੀ ਐਸ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਲੋਧ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ।

ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਧਾਰਕ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ■^ ਰੁਪਏ ਹੈ।
67,135/11/4.

(4) ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ , ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ: -

- (a) ਸਰਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਸਨ , ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 1852 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਅਸਲ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- (b) ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਨੁਪਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਜਾਰੀਰਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ੋਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਰੀਰਜ਼ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ ਪੁਨਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 39) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਜਰੀਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ੋਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਰੀਰਜ਼ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨ; 1961 ਦੇ ਪੁਨ ਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 9 ਦੁਆਰਾ ; ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਰੀਰ 4 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; 1974 ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ; ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜਰੀਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ; ਇਸ ਜਰੀਰ ਨੂੰ ਸ. ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਦੂਜੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਰੀਰ ਦਾ ਹੈ।

(5) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ 24 ਜੂਨ, 1967 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1967 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 48 ਅਤੇ 64

(1) A.L.R: 1962 S:C: 1305:

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮੂਲ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਅਤੇ 64 ਨੂੰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

- (1) ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਵੀ 48. ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਈਟ' ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਈਟ' ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

- (2) ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- (3) **Explanation : For the purposes of**
ਜ਼ਮੀਨ

ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲੀਆ, ਇਸਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਕੰਪਾਊਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਰੀਡੀਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (4) ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

- (a) ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਚਾਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ;

ਸੋਧੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

- (1) ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

: ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ

ਇਸ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਈਟ' ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਈਟ' ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਇੱਕਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ-

- (i) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ

ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ

Under Old Act.

- (b) in the form of prescribed rates per acre or other unit of area applicable to the area recorded as sown, matured or cultivated during any harvest or during any year.

ਸੋਧੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਜ਼ਮੀਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇੱਕਲੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਪੁਨ ਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, 5 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

- (ii) ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 64 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮ

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ: ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ.

- (1-ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸੱਚੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸਹੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਰਕਮ ਦੇ ਵੀਹ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ। -----

- (2) ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (3) ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲੀਆ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਕੰਪਾਊਂਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਰੀਡੀਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।
- (4) ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-
- (a) ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਲਾਨਾ ਚਾਰਜ ਵਜੋਂ, ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ;
- (b) ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਵਾਢੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਾਈ, ਪਰਿਪੱਕ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਰ ਇਕਾਈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ

(64) (1) The Financial Commissioner may make rules consistent with this Act to regulate the collection, remission and suspension of land revenue, and may by those rules determine the circumstances and terms in and on which assigned land revenue may be collected by the assignee.

ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਬ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੇਠ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

64(1) ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(a) ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਫ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ;

(b) ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ , ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨੂੰ

Undef ਸੋਧਿਆ ਐਕਟ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ।

2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੱਟੀ ਜਾਵੇਗੀ . ਕਿਉਂਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੇਠ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

(6) ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 1 ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ ਐਕਟ, 1967 (1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿੱਟਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 48 ਅਤੇ 64 ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਲ 1966-67 ਦੇ ਹਾੜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ 1968 ਦੇ ਇਸ ਪੁਨ ਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 3 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 48, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ 5 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 5 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ 7 ਆਮ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਸਾਉਣੀ, 1967 ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੇ 7 ਆਰਡੀ ਨਾਰੀ ਏਕੜ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 1967 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 1 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੰਗਦਾਰ ਟੁਕੜੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਕਿ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਭੋਗਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 1967 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਉਣੀ 1967 ਤੋਂ ਸਾਉਣੀ 1968 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(7) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, jPunjab ਦੇ TheteState ³, icrespond ਨੰਬਰ 1, ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਟਰੀ ਜਾਗੀਰਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1969 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 854 ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਸੀ। 43,353/6/6 ਦੀ ਬਜਾਏ ਰੁਪਏ 51,051 ਹੈ। ਇਹ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਨੰ. 1 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ (ਹੁਣ 7 ਆਮ ਏਕੜ) ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਪੈਸਾ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 1967 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 2

ਅਤੇ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ ਪੀ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ 1957 ਦੇ ਜਗੀਰ ਐਕਟ ਨੰ. 39 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਸੰਪਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1) ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। :-

ਸਤਲੁਜ ਜਗੀਰ ਦੇ ਧਾਰਕ 1763 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੜਕਾਂ 1809 ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਟਾਈਜਲਰ ਜੋ ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ। ਫਿਰ 1846 ਵਿਚ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਤੇ 1849 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਪਰਜਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਤਮ ਨਿੰਦਾ 1852 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਅਸਲ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿਚੋਂ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪਰਜਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ, ਮੁਖੀਆਂ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੌਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਉਪ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੀ।

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.

(P. S. Pattar, J.)

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸੀਸ-ਸਤਲੁਜ ਜ਼ਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਪਰਜਾ ਵਰਗਾ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਜਾ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਅਨੁਦਾਨ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1846 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰੀ- ਸੰਪੰਨ ਅਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸੀ ਜੋ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ।

ਪੁਨ ਜਾਬ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1871); ਪੰਜਾਬ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ (1872) ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਤੋਂ 8 ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ (1941 ਦਾ 5); ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ

ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਸ. ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 854 ਆਫ 1969 ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੁ. 43,353/6/6. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਗੀਰ ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਨੰਬਰ 39 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 1967 (1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ I), 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 7 ਆਮ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਸ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

(9) 1969 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂ ਨੰਬਰ: 854 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀਪੀ ਕਪੂਰ, ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 26 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ: -

“ਮੈਂ ਇਸ ਪੈਰਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਨਜਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 1968 (ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1968 ਦੇ ਪੁਨਜਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੇਧ)

ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(10) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ: -

- (1) ਕਿ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ I ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ
- (2) ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 19, 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.

(P. S. Pattar, J.)

ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਛੋਟੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ 1957 ਦੇ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਾਗੀਰਾਂ ਐਕਟ ਨੰ. 39 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ - ਫ਼ੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਸ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਜਾਂ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1968 ਦਾ I ਜਾਂ 1957 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜਗੀਰ ਐਕਟ ਨੰ. 39 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ।

(11) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ, ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਜਾਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 31

(12) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਣੋਜੀਰਾਓ ਸ਼ਿੰਦੇ, (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ।

(13) ਮੇਸਰਸ ਵਰਜਲਾਲ ਮਨੀਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੋਝ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਵੈਧ ਹੈ।

(14) ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (4) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਧਾਰਾ 31 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

- (2) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 1053
- (3) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 129.
- (4) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 564.

ਕਾਨੂੰਨ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੋਰੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਖੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਨੁਛੇਦ 31(1) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਧਾਰਾ 31(2)। ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(f) ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ (ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ. ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(f) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 1968 ਦਾ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ I ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਅਤੇ (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(15) 3 ਦੇ ਕਾਰਟੀਕਲ-A31-A ਦਾ ਬੈਰੇਲਿਵੈਟਿਪੋਰਸ਼ਨ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“31-ਏ (1) ਆਰਟੀਕਲ 13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ-

(a) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੋਧਣਾ, ਜਾਂ

(ਆਈ ਬੀ).....

(< c)-

(d) ... ਐਸ.ਐਚ

(e) ~ ...—

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14, ਆਰਟੀਕਲ 19 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.
(P. S. Pattar, J.)

ਸਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। 31:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।"

ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 1967 (1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ 1968 ਦਾ ਇਹ ਐਕਟ I ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ (1) (ਏ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ.

(16) ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੇ ਐਕਟ 3 ਨੰਬਰ 39 ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸੀ 5(1)i ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸੱਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਜਗੀਰਾਂ ਦੇ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ - ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 1 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(17) ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕੇਗੀ; - *ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ v. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ* (5), *ਆਰ ਐਲ ਅਰੋੜਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (6) ਅਤੇ *ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੁਧੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ* (7)।

(18) ਕ੍ਰੇਜ਼ ਐਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ, ਐਡੀਸ਼ਨ 1971 ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾ 118 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਗੋਂ, ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ, ਖੋਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਅਝਿੱਕਾ ਵੀ; ਇਸ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ। ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 398 ਤੇ; ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਜੇ ਮੁਮਕਿਨ; ਨਿਹਿਤ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਲਈ; ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. I. 1968 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1968 ਦੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ I ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 1968 ਦਾ ਇਹ ਐਕਟ ਨੰਬਰ I ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19, 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(19) *ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (8) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(5) A. I. R. 1962 SC: 955.

(6) AIR 1964 SC- 1230 ਪੰਨਾ 1238.

(7) ਏਆਈਆਰ 1952 ਪਟਨਾ 359

(8) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 1987;

ਸੰਸਦ ਦੀ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਪਰ, ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ; ਦੋ ਉਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਬੇਤੁਕੇਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਅਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਵੇਗਾ।"

ਕੇਰਲ ਐਜੂ ਕੈਸ਼ਨ ਬਿੱਲ, 1957 (9) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1957 ਦਾ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 39, ਸਿਰਫ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1967, (1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1) ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 1957 ਦੇ ਪੁਨਜਾਬ ਐਕਟ 39 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬੁਝਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਛੋਟ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1968 ਦਾ ਇਹ ਐਕਟ ਨੰਬਰ I ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19, 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 1968 ਦਾ ਇਹ ਐਕਟ I ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਕਾਏ

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.

(P. S. Pattar, J.)

ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(20) ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੰਜ ਪੁ ਰਾਜ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. I ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ, 1941 ਦੇ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਾਗੀਰ' ਵਿਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ :-

"ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

(9) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 956.

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਵੇਨਿਊ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮੁਆਫੀ।

(21) ਇਹ ਇਤਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮਤ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਕੇ, ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਆਦਿ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 31, 47, 48 ਅਤੇ 51 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ। ਹੇਠਾਂ ਗ੍ਰਾਫਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

31. "ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

47. ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੱਖ ਜਗੀਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਹਨ, ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰਫ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

48. ਜਦੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰਕਮ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਲੀਆ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ

ਆਰਡੀ ਨੇਰੀ ਨਿਯਮਾਂ (ਹੇਠਾਂ ਪੈਰਾ 51 ਦੇਖੋ), ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਦੀ ਕਮੀ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟੀਦਾਰ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਨਕਦ।

51. *ਕਾਮ-ਓ-ਬੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਲਾਵਾ*, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਹਰ ਦਸਤਖਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਪੂਰਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਸਕੇਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੀਡਕਸ਼ਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੈਰਾ 31, 48 ਅਤੇ 51 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਕਮੀ। ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਮਾਲੀਆ ਪੈਰਾ 51 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟੀ ਭਾਵ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 48 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਓਪ ਰਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਗੀਰਦਾਰ ਕ੍ਰੀਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਹਨ। ਨਕਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 48 ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਕਦ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 1968 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 1 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟੀਆਂ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਉਣੀ 1967 ਤੋਂ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਵਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14, 19, 31 ਅਤੇ 31-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ, 1941 ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਨਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ, 1957 (1957 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 39) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਅਤੇ,

ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ *ਅਮਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (ਸੁਪਰਾ)

Sardar Umrao Singh, etc. v. The State of Punjab, etc.

(P. S. Pattar, J.)

ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: -

“ਅੰਤਮ ਨਿੰਦਾ 1852 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਅਸਲ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਰਜਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋਪੁਨ ਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ) ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵਿਨਿਊ ਐਕਟ, 1871), ਪੰਜਾਬ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ (1872) ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਤੋਂ 8 ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ (1941 ਦਾ 5) ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਤੋਂ 10, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(22) 1957 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 39 ਦੁਆਰਾ, ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ! ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(23) ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਛੋਟੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਆਈਐਸ ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1968 ਦੁਆਰਾ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ 7 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਮੈਸ. ਸਿੱਧੂ ਰਾਮ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਗੋਹਾਨਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ
(ਪੀ. ਸੀ. ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.)

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਉਣੀ 1967 ਤੋਂ ਸਾਉਣੀ 1968 ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਹਾਜਨ। ਸੀਜੇ-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਆਮ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਹਵਾਲਾ

ਪੀਸੀ ਪੀਡੀਟ ਅਤੇ ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ. ਜੇ.

MESSRS. ਸਿੱਧੂ ਰਾਮ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਗੋਹਾਣਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1973 ਦਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ 11

9 ਮਈ 1974 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1948 ਦਾ ਨੰ. 46) — ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) — ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਖਤੀਆਂ, ਰੇਫਟਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ।— ਕੀ 'ਨਿਰਮਾਣ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ—ਜੰਗਲਾਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ—ਕੀ ' ਨਿਰਮਾਤਾ'.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨਿਰਮਾਣ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਨਿਰਮਾਣ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਤਬਦੀਲੀ 'ਨਿਰਮਾਣ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਲੇਖ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਾਮ, ਅੱਖਰ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇ, ਉਭਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਖਤੀਆਂ, ਰੇਫਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅੱਗ ਦੀ ਲੱਕੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵਾਂ ਪਦਾਰਥ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਨਿਰਮਾਣ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਜੰਗਲੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇੱਕ 'ਨਿਰਮਾਤਾ' ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ — ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰਾਏ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 19 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ